З кожним днем місто ставало дедалі брудніше. Лихо та й годі!

Ніякі зусилля навести порядок на вулицях, майданах, у садах і скверах нічого не давали. Кроку не можна було ступити через лушпайки, клапті паперу, інший мотлох. Курява й сажа забивали вуха й очі. Господині не відчиняли вікон, але вітер все одно заносив бруд у кімнати. Здавалося, що й сніг з неба падає брудний. І справді, коли сніг почав танути, то по ринвах і вулицях потекла чорна вода.

Жаль було дивитися на сірі дерева й квіти, що в'янули, тільки-но з'явившись на світ. Але ще важче було бачити, як діти і старі люди силкуються вдихнути ковток повітря. Птахи, що залишилися в місті, похнюплено сиділи на голих вітах, не маючи сили ні відкрити дзьоб, ні змахнути крилами.

— Це нестерпно! — казали жінки, які не могли відбілити простирадла й сорочки.— Треба щось робити!

— Настав кінець світові! — зітхали баби й діди, коли приводили внуків з прогулянки й бачили на їхніх обличчях брудно-сірий наліт.

— Треба негайно щось робити! — уголос заговорили всі мешканці міста, проте ні підмітальники, ні поливальники не могли впоратися зі звалищем сміття, хоча день і ніч підмітали й мили. Гори сміття росли на очах.

— Якщо й далі так буде,— знічено міркували старійшини міста,— то гори сміття виростуть до дахів і завалять нас зовсім.

Усі, як один, узялися за мітли й заступи, проте гори сміття росли й далі, наче глумлячись із зусиль мешканців міста. Хлопчаки, зачинені в чотирьох стінах, зі смутком дивилися на колишні майданчики для ігор, але найбільше сумував один маленький розпатланий хлопчик. Він кілька

місяців приносив хворій сусідці хліб і молоко, а навесні вона подарувала йому чудового жовтого м'яча. Тепер м'яч без діла припадав пилом під ліжком, бо й спортивні майданчики були засипані сміттям.

"Ех, якби в мене була чарівна мітла! — зітхнув малюк.— Я підмів би всі вулиці, майдани, всі стадіони й парки. Старим людям було б де прогулюватися, дівчаткам — стрибати через мотузок, а хлопцям було б де ганяти м'яч". Хлопчик ще не закінчив свою думку, як за шафою почувся якийсь шурхіт. "Це що ж таке?" — здригнувся малий, але здолав страх і підійшов до шафи.

— А, це ти вирішила прогулятися! — засміявся він, побачивши стару, закинуту мітелку, якою перед тим, як купили пилосос, мати підмітала підлогу. Заспокоївшись, хлопчина повернувся до вікна. Втім, через хвилину-другу мітелка підійшла до нього, прихилилася до його ноги й запропонувала:

— Почнемо!

— Що? — всміхнувся малюк.

Мітелка була така маленька, така зношена, що годилася хіба для того, щоб підмести ганок або килимок перед дверима. Проте вона й далі наполягала.

— Давай почнемо, давай! — казала вона.— Основне почати, а там піде само собою...— вмовляла вона хлопчика доти, аж поки він вийшов з нею на вулицю.

О, як насміхалися, як збиткувалися з них мешканці його вулиці, всього міста!

— Такою мітелкою куряву з черевиків не зметеш! — розтягнув сусід рота до вух.— Хіба не бачиш, що ледве купи тримається!

— Го-го-го! — трусилося черево у головного двірника.— Нам сталевими мітлами не вдається виграти битву, а він хоче перемогти з допомогою хатнього віника...

— Ха-ха-ха! — реготала тепер уся вулиця, усе місто, а сміття і відходи росли й росли. Люди вже провалювалися по коліна, хоча сталеві мітли й гумові шланги вели відчайдушну битву за чистоту. Хлопчак знічено похнюпився, але мітелка гордо сказала:

— Не звертай уваги. Нехай сміються. Серця у них такі самі брудні, як і вулиці, тому вони й не можуть впоратися зі сміттям! — Вона почала рухатися у нього в руці, і тому таки довелося взятися до роботи.

І о диво! Сміття стало відступати перед мітелкою, з'явилася чиста поверхня, спершу невеличка, як носова хусточка, потім — як кімната. Хлопчик все працював, підмів перед своїм будинком і перейшов до сусіднього.

— Це що таке? — заволав головний двірник.— Такою мітелкою килимок не вимести, а вона гребе сміття, яке й сталеві мітли прибрати не можуть. Тут щось не так! — Головний двірник підозріло покрутив головою.

Хлопчака з мітлою відразу оточив натовп нероб.

— Дай-но погляну! — погрозливо сказав один з них.— Агій! У моєї бабці була така сама мітелка, то вона її викинула, коли пилосос купили.

Натовп розреготався, а хлопчак густо почервонів. У його мітелки вигляд був справді жалюгідний. Але ж вона була сильніша за сміття. Сильніша! Хлопчина гордо підняв голову й почув шепіт мітелки:

— Тримайся! Нікому не віддавай мене!

Тільки-но вона попередила його, як чиясь нахабна рука вихопила в нього мітелку. Натовп схвильовано загув.

— Дай мені! Дай мені! — чулося звідусіль.— Я теж хочу прибрати біля своєї домівки! — Люди штовхалися, сварилися, відбирали одне в одного мітелку, а гори сміття тим часом росли. Зненацька мітелка вивільнилася і злетіла над натовпом.

— Лови! — заволали гультяї один поперед одного й погналися за мітелкою, але хоч скільки вони за нею ганялися, їй щоразу вдавалося вислизнути з їхніх рук. Невдовзі добігли вони до межі міста, де починалися поля, а мітелку так і не впіймали. За широким полем стіною темніли дерева.

— Втече в ліс, тоді ніколи її не зловимо! — вигукнув один з переслідувачів. Натовп зупинився. Високо над ним, у повітрі, застигла й мітелка.

— Що ж робити? — заголосила якась баба.— Без неї ми задихнемося від бруду! Самі бачите — лише вона може прибирати!

— А якщо й зловимо, то що з того? — вголос міркував присадкуватий чоловік.— Адже не можна всім одночасно підмітати...

— Нехай кожен прибере біля своєї домівки! — запропонував один зі старійшин міста.

— А парки? А майданчик? А стадіони? — нагадав йому другий.

— Це нас не стосується! — почулися голоси з натовпу.— Про це нехай в інших голова болить.

— Хіба так можна? — втрутився бідно одягнений дідок.— Сусід у мене дуже хворий, я приберу і перед його будинком, і майдан, на який

виходить наша вулиця, теж приберу. Адже до цієї напасті ми щоранку там збиралися! Тож чи можна там залишити сміття! — Дідок обвів поглядом людей, що юрмилися довкола, не розуміючи, чому ті сміються прямо йому в лице. Нарешті одна з жінок пояснила:

— Ти ж сам ледь ноги переставляєш. Тобі й біля своєї домівки як слід не прибрати! — Вона глумливо розреготалася, але мітелка, що стояла високо в повітрі, стала раптом знижуватися, підлетіла до дідка, який хотів прибрати перед сусідським будинком, і мовила:

— Ходімо, дідусю!

Дідок спохопився, узяв мітелку й подріботів до міста. Натовп гультяїв мовчазно чалапав за ним на деякій відстані. Так дійшли вони до міста і до будиночка старого. І знову сміття відступило перед мітелкою. Засяяла бруківка перед будинком дідка, перед сусіднім будинком, розквітнув майдан. Натовп тільки здивовано перешіптувався. Усі тягнули руки до мітелки, штовхалися, відпихали одне одного. Проте, прибравши на майдані, мітелка знову злетіла у височінь, пролетіла по дузі й повільно опустилася біля ніг патлатого хлопчика. Цього разу ніхто не насмілювався відібрати її в малого. Люди стояли й мовчки дивилися на нього, мовби чогось чекали, аж поки одна жінка сказала:

— Дай-но мені мітелку, хлопчику! Я приберу лікарняний двір, аби хворі могли відчинити вікна...— Жінка ще навіть не договорила, а мітелка піднялася в повітря і полетіла до неї. Однак не встигла мітелка наблизитися до жінки, як її грубо вхопила чиясь рука.

— Спершу я вимету свій двір, а потім можеш прибирати, де хочеш! — крикнув жінці товстий вусатий нероба і побіг до свого будинку. Але щойно він підбіг до воріт, мітелка вирвалася з його рук і полетіла назад до жінки, яка хотіла прибрати подвір'я лікарні. Хоч як нероба за нею полював, хоч як лаявся, мітелка не давалася йому в руки й летіла до тих, хто думав не лише про себе.

Бігав вусатий нероба за мітелкою, бігав, аж поки чуприна на голові посивіла, проте так і не наздогнав її. Хто знає, може, він і досі бігає?..